

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dod. „Przyjaciel Dzieci“ wychodzi codziennie z wyjątk. niedziel i świąt i koszt. miesięcz. na pocztach 6000 mk., z odnośz. do domu 6036 mk., do Polski miesięcz. 12 000 mk. lub 15 000 mkp., które należy wpłacić na nasze konto w Banku Dyskontowym w Bydgoszczy.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 400 marek za rządęk jednołamowy. Wiersz reklamowy 1500 marek. Przy dochodzeniu sądowym należytości wszelkie rabaty upadają. Redakcja i Administracja: Olsztyn, Mühlenstr. 2. Tel. 531. Rękopisy zwraca się tylko na wyraźne żądanie.

Rok XXXVII.

Olsztyn, na sobotę 14 lipca 1923 r.

Nr. 153.

Jego Eminencja Ks. Kardynał Faulhaber o Polakach, Francuzach i Anglikach.

Niemiecki Kardynał Faulhaber zdawał w Monachium sprawozdanie ze swojej podróży do Ameryki.

Podajemy najciekawszy ustęp z jego przemowy w niemieckim i polskim języku. Otóż Kardynał powiedział co następuje:

„Es gilt auch im Völkerleben, wer sagt, er ist ohne Sünde, der ist ein Lügner. Wir werden lernen müssen, dass auch wir Fehler gemacht haben, und Fehler machen können. Und wenn wir Brücken der Versöhnung schlagen wollen, wollen wir auch das Gute an anderen Völkern anerkennen, nicht sagen: wir haben nichts als Fehler, die andern nichts als Gutes. Es bleibt die moralische Kraft, die man am irischen Volke bewundern muss. **Es bleibt die geschichtliche Tatsache, dass das polnische Volk wie seiner Zeit Wien vor den Türken, so diesmal Europa vor dem Bolschewismus gereift hat.** Und es bleibt Tatsache, dass Frankreich uns unseren Korbinian geschickt hat und England seinen Bonifatius und Irland seinen Kilian“.

Po polsku:

„Stosować należy i w życiu narodów, kto mówi, jestem bez grzechu, **ten jest kłamcą.** Będziemy musieli się uczyć, że także błędy popełnialiśmy, i błędy popełniać możemy. Jeżeli budować chcemy mosty zgody, uznać chcemy także dobro u innych narodów, nie powiemy: nie mamy nic jako błędy, ci drudzy nic jako dobro. Pozostaje siła moralna, którą u irlandzkiego narodu podziwiać należy. **Pozostanie faktem historycznym, że naród polski jak swego czasu Wiedeń przed Turkami, tak teraz Europe przed bolszewizmem uratował.** Pozostanie faktem, że Francja nam swego Korbiniana przysłała, Anglja swego Bonifacego, a Irlandja swojego Kiliana.“

Złote to słowa Jego Eminencji Ks. Kardynała.

Gdyby w Europie postępowano sobie podług tych słów, nie byłoby ani kwestji Ruhry, ani „niebezpieczeństwa polskiego“, nie byłoby nienawiści, oszczerstw i kalumnji, lecz narody wspólnie pracowałyby nad odbudową tego, co niechrześcijańska pycha i nienawiść w Europie zrujnowały.

Te słowa niech sobie zapiszą w sercu także nasi centrowcy katolicy, którzy sądzą, że im wolno jako katolikom Polaków i Polskę nienawidzić.

— Obserwator.

Słuszne czy niesłuszne uwagi ze strony wrogiej?

W broszurze Worgitzkiego „Geschichte der Abstimmung in Ostpreussen“ znajdują się następujące uwagi:

„Polacy byli tak nieostrożni, że na stanowiska kierownicze powołali ludzi, którzy byli częściowo recht dunkle Ehrenmänner. Niepojęta to sprawa. Polacy przecież mieli powody, jeżeli wogóle liczyć chcieli na sukces, pokazać nam polskość z najlepszych stron swoich. Najlepszych mężów, których Polska posiadała, powinna nam tutaj przysłać, jeżeli myśl polska mieć miała etwas Verlockendes, Verführendes... „Ganz das Gegenteil war der Fall“.

Nie wchodzę w to, czy Worgitzki ma słuszość czy też niema słuszości.

Spodziewam się atoli, że miarodajne sfery i miarodajna prasa w Polsce uznają treść broszury Worgitzkiego, którą uważam za dokument historyczny stwierdzający, że plebiscyt u nas był komedią. Tem więcej, że broszurę napisał wróg nasz i przywódca Niemców w czasie plebiscytu.

— Obserwator.

Przegląd polityczny.

Polska.

Interpretacja traktatu między sojusznikami a Polską.

Genewa. (PAT.) Wskutek sobotniej decyzji Rady Ligi Narodów oddania do opinjowania międzynarodowego trybunału sprawiedliwości w Hadze sprawy, kompetencji Ligi co do art. 4 traktatu między głównymi mocarstwami a Polską oraz z d. 29 czerwca 19 r. oraz co do interpretacji tego artykułu, sprawa ta będzie poruszona jeszcze prawdopodobnie na obecnej sesji trybunału sprawiedliwości. Jak wiadomo, w rezolucji tej, przyjętej na wniosek Lorda Roberta Cecila, Rada Ligi Narodów uwzględniła argumentację postą polskiego Mozelewskiego pomijając wniosek Brantingę, zmierzający do wstrzymania sprawy aż do decyzji rozwiązującej kwestję zarządzeń likwidacyjnych w stosunku do Niemców, które interpretują do obywatelstwa polskiego na podstawie odmiennej od polskiej interpretacji art. 4 traktatu między głównymi mocarstwami a Polską z dnia 28 czerwca 19 r.

Złamanie oporu senatu gdańskiego.

Polskie zarządzenia ochronne, z których ostatniem był, jak wiadomo, przymus meldowania się obywateli gdańskich w Polsce, wydały skutek natychmiastowy: Jak wiadomo, Rząd Polski zgórą rok walczył o zniesienie przymusowego osobistego meldunku obywateli polskich w Gdańsku. Wystarczyło jednak, by przez dwa dni zastosować ten sam proceder wobec obywateli gdańskich w Polsce, by złamać opór senatu, który oświadczył, że równocześnie i równoległe ze zniesieniem przymusu osobistego meldunku dla obywateli gdańskich w Polsce, zniesie go również w odniesieniu do obywateli polskich na terytorjum Wolnego Miasta.

Polska Rada Ministrów zadowolona z wyniku obrad genewskich.

Warszawa. (PAT.) Min. spr. zagr. Seyda przedstawił na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów wynik obrad Rady Ligi Narodów w sprawie Gdańska. Referat został przez radę ministrów przyjęty z zadowoleniem do wiadomości.

Niemcy.

Międzynarodowa konferencja ma ustalić zdolność płatniczą Niemiec?

Berlin. (AW.) Londyński korespondent „Chicago Tribune“ twierdzi, jakoby na wczorajszym posiedzeniu angielskiej rady ministrów postanowiono zwołać międzynarodową komisję do ustalenia zdolności płatniczej Niemiec. Rząd brytyjski ma dać inicjatywę w tym kierunku i wezwać mocarstwa neutralne do wysłania delegatów. Również Francja ma być zaproszona do udziału w konferencji, która jednak odbędzie się, choćby nawet Francja zaproszenie to odrzuciła. Rząd Stanów Zjednoczonych ma być wezwany do mianowania przewodniczącego komisji. W razie odmowy ze strony rządu amerykańskiego, konferencja ma powołać na stanowisko przewodniczącego, ewentualnie, wybitną osobistość z amerykańskich kół prawniczych. W tym związku wymienia się najwyższych sędziów Stanów Zjednoczonych P. A. panów Taft i Elihu Root. Jakoby istnieją nadzieje, że państwa Małej Ententy oraz Włochy przyłączą się do tego kroku rządu angielskiego.

Czecho-Słowacja.

Benesz pośrednikiem?

Paryż. Czechosłowacki min. spraw zagr. Benesz udał się dzisiaj do Londynu. Odbił on onegdaj z

Poincarem dłuższą naradę, której treścią nie była tylko sprawa Małej Ententy i Francji Incz kwestje polityki ogólnie europejskiej. W politycznych kołach francuskich przypuszcza się, że Benesz ma zamiar pośredniczyć w złagodzeniu konfliktu między Francją a Anglią.

Frasa niemiecka przywiązuje wielką wagę do podróży czeskiego ministra, wierząc istotnie w jego „zamiary pośrednictwa“ jednakże o ile wiadomo Włochy i inne państwa niechętnie okiem spoglądają na usiłowania p. Benesza, wobec czego najprawdopodobniej podobnej podróży jego w tym kierunku pozostanie bez rezultatów.

Anglja.

Plany Anglii w sprawie załagodzenia konfliktu francusko-niemieckiego.

Berlin. (AW.) Dyplomatyczny sprawozdawca „Westminster Gazette“ podaje następujące szczegóły rzekomego planu rządu brytyjskiego w sprawie konfliktu francusko-niemieckiego: 1. ustalenie zobowiązań reparacyjnych Niemiec przez międzynarodową komisję, którą mianowałaby Liga Narodów lub komisja reparacyjna, 2. zwołanie międzynarodowej konferencji gospodarczej, mającej ustalić najlepsze metody spłat i uregulowania długów międzysojuszniczych, 3. uregulowanie problemów Rury i Renu, czyli kwestji bezpieczeństwa Francji za pomocą podobnej międzynarodowej akcji.

Włochy.

Zakończenie akcji Ojca Świętego.

Berlin. (AW.) Według informacji prasy niemieckiej z Rzymu we włoskich kołach politycznych panuje przekonanie, że ostatnia demarche Kurji w Paryżu i Brukseli stanowi zakończenie tymczasowe akcji medjacyjnej Papieża. Watykan jakoby nie widzi nadziei kontynuowania swych usiłowań wobec wręcz odmownego stanowiska państw sprzymierzonych. Wobec tego Watykan ma wrócić do tej ścisłej neutralnej postawy, którą zajmował do niedawna.

Grunwald w pieśni.

Wielkie i piękne czyny nie mogą przebrzmieć jak grom bez echa. Pieśń jest odzwierciedleniem minionych wieków i czasów, w której wyszukaniem rymami wielbi się bohaterstwo wodzów i wojowników, którzy za wiarę lub ojczyznę, w imię Chrystusa czy sprawiedliwości zwyciężali i umierali uwięczeni laurami na polach bitew,

„Pokazują to jawnie pisma Homerowe,
i Liwiusz wymowny, wiersze Maronowe.
Hektora ktoby dziś znał z Achillesem sławnych
i tysiąc bitew rzymskich w włoskich ziemiach daw-
Gdyby z letyjskiej chmurnej niepamięci (nych,
Historycy, Poetae nie wyrwali święci...“

(Strykowski).

Nie minął i Grunwald bez pieśni. Pięć wieków dzieli nas od tej pamiętnej i dziejowej chwili, a jednak ilekroć wraca 15 lipiec w żywych barwach staje nam przed oczyma trumf oręża polskiego i w prochu leżące krzyżactwo.

„Ludy słuchajcie! Dla waszej nauki
... słuchajcie i zważcie dokładnie!
Wy, syny wasze, wnuków waszych wnuki
Niechaj to w sercu zachowują na dnie...“

że dość już nagrabiło, namordowało, napalilo i nawięziło rycerstwo imienia Najświętszej Marii Panny nieszczęśliwych Prusaków, Litwinów i Polaków z pogranicza, dość już nawycigałło szpon, osłoniwszy je krzyżem, na cudze mienie. Wybiła jego godzina! Przyszła kreska na rycerza-rabusia pod mnisim kapturzem. Orzeł biały i Pogoni poprzysięży wymiar sprawiedliwości nad rozhukanym sąsiadem.

Po jednej stronie wspaniały duch wojska, zapal, potęga moralna, która z niepomaganą siłą pędziła hufiec Jagielloński do boju — po drugiej bezduszny odruch obrony, niegodziwość, biednąca trwogą wobec karzącej ręki mściciela masa.

I choćbyście wyszli w pole
Z plorunem na czele,

*) W rękopiśmie zakończenie Grażyny — Mickiewicza.

Bank Ludowy

Spółka zapisana
z odpowiedzialn.
nieograniczoną

Telefon 54

OLSZTYN, ul. Dworcowa (Bahnhofstr.) 87

Telefon 54

posiada konta:

w Niemczech: Deutsche Bank w Berlinie, Ostbank w Olsztynie, Postscheckkonto nr. 18 600 w Królewcu
w Polsce: Bank Dyskontowy w Grudziądzu, Poczta Kasa Oszczędności w Poznaniu konto nr. 205 463
w Gdańsku: Bank Związku Spółek Zarobkowych

załatwia

wszelkie czynności w zakres nowoczesnego bankierstwa wchodzące,

przyjmuje

wkładki na depozyt, rachunek bieżący i rachunek czekowy,

płaci

od depozytów za wypowiedzeniem rocznym 22 proc.

„ „ „ półrocznym 18 „

„ „ „ kwartalnym 16 „

„ „ „ dziennym 14 „

od rach. bież. i rach. czekowego 14 „

udziela

pożyczki na weksel i rachunek bieżący pod dogodnymi warunkami.

Lokal bankowy otwarty od godz. 9-tej do 2-giej.

ZARZĄD.

Steffen. Malewski. Żurawski.

Ks. W. Barczewski.

Kiermasy na Warmji

Wydanie 4-te, znacznie rozszerzone, wyszło z druku.

Cena 3000 mk., z przesyłką 3050 mk.

Do nabycia w Księg. Gazety Olsztyńskiej.

Centryfugi i maszyny

do szycia

najlepsze fabrykaty, poleca wyjątkowo tanio

Bernhard Bulitta

Telef. 49. Wartembork. Telef. 49.

Uczciwa obsługa! Niskie ceny!

Rzetelną, pracowitą

szluząca

potrzebna od zaraz dla rodziny składającej się z trzech osób. Wynagrodzenie wedle umowy. Zgłoszenia do ekspedycji Gazety.

Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie

wykonuje szybko i oustownie

Drukarnia

„Gazety Olsztyńskiej”

Wszelkie prace malarskie

wykonuje dobrze i tanio

August Ast, mistrz malarski
Rynek remontowy 18.

Elementarz toruński

egz. po 1500 mk, poleca

Księgarnia Gazety Olsztyńskiej.

GROMNICE

poleca

Księg. J. Pieniężnej, Olsztyn.

Karinki do Różańca św.

(białe) nadeszły.

Cena 500 mk., z przesyłką 550 mk.

Do nabycia

w księg. Gazety Olsztyńskiej.

RODACY POPIERAJĄ RZEMIE-
SLNIKÓW POLSKICH!

Polecam następujące książki:

Brewiarzyk Tercyarski

Kwiat Seraficki

Kwiatek Tercyarski

**Książeczka św. Antoniego
z Padwy**

Książeczka do M. B. Bolesnej

J. Pieniężna, Olsztyn
